

Datum

2025-06-25

Adress

205 80 Malmö

Diarienummer

ASN-2025-5668

Yttrande

Till

Kommunfullmäktige

Remiss angående Motion Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) om digitala redskap för minskade tolkkostnader

STK-2024-971

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Arbetsmarknads och socialnämnden ser positivt på den digitala utvecklingen där AI och maskininlärning kan användas till att effektivisera arbetsuppgifter.

Nämnden följer utvecklingen men ser även ett behov av att använda tjänster först när de är mogna att hantera alla de behov och krav som finns inom den kommunala förvaltningen.

Utifrån det yrkar nämnden på avslag av motionen då tillgängliga tjänster i dag inte bedöms leva upp till de krav nämnden har utifrån gällande lagstiftning.

Yttrande

Att använda tolk är en rättighet för de som har kontakt med kommunens socialtjänst eller annan offentlig myndighet.

Enligt 13 § Förvaltningslagen (2017:900) ska en myndighet *använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska*. Det innebär att den enskildes önskemål, tillsammans med uppgifternas väsentlighet för ärendet, har relevans för att avgöra hur behovet av tolk ser ut.

Arbetsmarknads och socialnämnden ser positivt på en digital utveckling där AI och maskininlärning kan användas till att effektivisera arbetsuppgifter. Nämnden följer

utvecklingen men ser även ett behov av att använda tjänster först när de är mogna att hantera alla de behov och krav som finns inom den kommunala förvaltningen.

Nämnden ser att frågan om automatiska tolkar berör många av stadens nämnder. Inte minst hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden samt skolnämnderna har många kontakter med invånare där behov av tolk kan finnas. Nämnden hade därför önskat att ärendet gått på remiss till fler nämnder.

Arbetsmarknads- och socialnämnden utredde 2023 frågan om alternativa driftsformer för tolktjänster (ASN-2023-21369). Som en del av utredningen har marknaden för AI-tjänster för tolkning och översättning kartlagts.

I utredningen konstateras att kvaliteten på automatiska översättningstjänster fortfarande bedöms vara begränsad i förhållande till de kvalitetskrav som finns i kommunala verksamheter. Den allmänna bedömningen var att de digitala automatiska tolktjänster som i dagsläget finns tillhanda kan utgöra komplement till, och i viss mån förebygga behov av, traditionella tolktjänster.

Vidare konstateras i utredningen att det utifrån en teknisk synpunkt fortfarande är mycket begränsade möjligheter att ersätta mänskliga tolktjänster. Nämnden har inte sett skäl att omvärdera bedömningen som gjordes i utredningen.

Utöver att översättningen behöver nå upp till en tillräcklig kvalitet för att säkerställa att den enskilde ska kunna förstå och bli förstådd, så finns det dessutom juridiska frågetecken med automatiska och digitala tolktjänster kopplat till informationssäkerhet.

Om en automatisk tolktjänst ska användas vid samtal där personlig information diskuteras måste nämnden även kunna säkerställa att den data som samlas in hanteras på ett sätt som lever upp till gällande lagstiftning.

Regeringen har tillsatt en särskild utredare för att se över vissa tolkfrågor. Enligt utredningsdirektivet ska bland annat rätten till offentligt finansierad tolk begränsas, med utgångspunkten att den enskilde i första hand ska betala för tolktjänster. Översynen omfattar även frågan om förbud för myndigheter att använda barn som tolk. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2026 (Dir. 2025:16).

Utifrån ovanstående kommer nämnden fortsatt följa utvecklingen av automatiska tolktjänster då det bedöms kunna användas i framtiden, inte minst som komplement till vanliga tolkar.

Med hänvisning till ovanstående yrkar nämnden på avslag av motionen då tillgängliga tjänster i dag inte bedöms leva upp till de krav nämnden har utifrån gällande lagstiftning.

Ordförande

Sedat Arif

Förvaltningsdirektör

Britt-Marie Pettersson

Jacqueline Maly (SD) och Anna Shamina (SD) reserverar sig skriftligt.